

dolmabahçe sarayı ve tarih

“Dolmabahçe Sarayı
1-2 saatte gezilecek
bir yer değildir.
Birkaç kez gelmek gerekir.”

*Doç. Dr. Bülent Arı (Tarih 1996 yüksek lisans, 2004 doktora),
Dolmabahçe Sarayı'nın müdürü ve bu göreve getirilmiş
ilk akademisyen. Kendisiyle saray ve tarih üzerine konuştuk.*

Söyleşimize eğitim geçmişinizle başlayabilir miyiz?

ODTÜ Metalurji Mühendisliği Bölümü'nü kazanıp bir süre bu bölümde okuduktan sonra tekrar sınava girdim ve 1984'te ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü kazandım. Bu alana ilgim daha fazlaydı ve severek okudum.

Tarih alanına geçişiniz nasıl oldu?

Mezun olduktan sonra T.C. Ulaştırma Bakanlığı'nda ve TÜBİTAK'ta çalıştım. Bürokrasiden yeni bir arayışa doğru yöneldiğim dönemde Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nün açılacağını ve lisansüstü eğitim vereceğini öğrendim. Osmanlı tarihi konusunda dünyanın başlıca uzmanlarından Prof. Dr. Halil İncalcık tarafından kurulacak bu bölüm bana çok çekici geldi. TÜBİTAK'tan ayrılıp 1993'te yüksek lisansa başladım. Akademik dünyaya atılan güzel bir ilk adımdı. Bu arada, sınıftaki en yaşlı öğrenciydim.

Yüksek lisans sonrasında neler yaptınız?

Yüksek lisansı bitirdikten sonra Dünya Bankası'nın eğitmen yetiştirme programlarından birine katılma fırsatım doğdu. Cincinnati Üniversitesi'nden burs aldım. Vize işlemlerini tamamlamıştım ki Halil Hoca ile daha çok çalışmak istediğimi fark ettim. 1996'da Bilkent Tarih'te doktora kabul edildim. Halil Hoca sayesinde çok zengin bir donanım kazandım; metodolojik çalışma neymiş, onu öğrendim. Kendisiyle birlikte birçok seminere ve kongreye katıldım, çevresinden uzmanlarla tanıştım. Bütün akademik kariyerimi Halil Hoca şekillendirdi diyebilirim; hayata bakışımı değiştirdi, geleceğime yön verdi. Asistanydım, halen de fahri asistanı olarak kendisini takip ediyor ve tecrübelerinden faydalanmaya çalışıyorum. Hocama bir internet sitesi hazırlattım. Böylece onun yaptığı bütün araştırmalar artık sanal dünyada. Ayda 10 bin ziyaretçimiz oluyor.

Hangi alanlar üzerine araştırmalar yapıyorsunuz?

Doktora tezim Osmanlı-Hollanda ilişkileri üzerineydi. İmparatorluğa ilk gelen Hollanda elçisi hakkında çalışmalar yaptım. Bu kapsamda dönemin Akdeniz ve denizcilik tarihini inceledim. Osmanlı'nın ilk deniz hukuku uygulamalarına dair makalelerim var. Son olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın çıkardığı "Anadolu'da Paranın Tarihi" adlı bir eserin editörlüğünü yaptım. Şimdi de 5 yıldır üzerinde çalıştığım Piri Reis konulu kitabımı sonlandırmaya gayret ediyorum. Türkiye'deki Patrikhane ve ekümenlik meseleleriyle ilgili 10 yıldır malzeme topluyorum; çünkü bu konunun ileride ülke gündemini sıkça meşgul edeceğini tahmin ediyorum.

Bir de arazi hukuku üzerine verilmiş fetvalara dair bir çalışmam var. Bu tip

çalışmalar aslında pek dikkat çekmez. Boş alanlar tespit edip üzerinde 5-10 yıl çalışarak bir şeyler üretmeyi amaçlıyorum. Esas yapmak istediğim tam anlamıyla kaynak eserler vermek. Uzun vakit aldığı için çok heves etmez buna kimse. Herkes hemen bitirmek ister elindeki. Oysa tarihçilikte pek mümkün değildir bu.

Bize Dolmabahçe Sarayı'ndaki görevinize ilişkin bilgi verebilir misiniz? Göreve geldiğinizden bu yana ne gibi çalışmalarda bulundunuz?

Dolmabahçe Sarayı müdürlüğü benim kariyerimde önemli bir kilometre taşı. Çankaya ve TOBB üniversitelerinde çalışmıştım. O dönemlerde gelen teklifi kabul ederek saraydaki görevime başladım. Saray yaklaşık 160 yıllık olduğu için işi çok. Sürekli bakımı gerekiyor. İlk olarak saraydaki inanılmaz tozlanmayla mücadele ettik. Günde yaklaşık 5 bin kişi sarayı geziyor, dolayısıyla çok toz kalkıyor. Artık galoş giymeden saray içine ziyaretçi almıyoruz.

Milli Saraylar Daire Başkanlığı'na bağlı bir ekip saraydaki tüm eşyaların genel temizliğini yaptı. Küçük eşyalar özel aletlerle temizlendi. Koltuklar, mobilyalar, avizeler temizlendi. Yer temizliği ve kaba temizliği yapan iki grup daha var. Yüzlerce kişi sürekli hizmette.

Şimdi saraydaki yeni odaları sergiye açmayı planlıyoruz. Halen bazı odalar tadilat nedeniyle açık değil. Burada iş bitmez. Halılar, tablolar, duvarlar, perdeler, avizeler, 19. yüzyıldan kalma şaheserler... O yüzden 1-2 saatte gezilecek bir yer değildir Dolmabahçe Sarayı. Birkaç kez gelmek gerekir.

Dolmabahçe Sarayı hangi kuruma bağlı? Sarayın tarihteki yeri nedir?

Dolmabahçe Sarayı, TBMM'ye bağlı Milli Saraylar Daire Başkanlığı bünyesindeki bir müdürlük. Atatürk, hayatının son dönemlerini bu sarayda yaşamıştır; 1927'den

itibaren yazları buraya gelmiş, vefatına kadar uzun yıllar geçirmiştir. Buraya bağlı Beylerbeyi Sarayı dahil olmak üzere 7 ayrı köşk, Yıldız Porselen Fabrikası ile Herek İpekli Dokuma ve Halı Fabrikası var.

Saray, son Osmanlı dönemini yansıtmaya açısından tarihimizde önemli bir yere sahip. Tanzimat Dönemi sarayı olduğu için batılılaşmanın bir yüzünü yansıtırken, öte yandan tarihimizdeki en önemli yerini Atatürk'ün burada vefat etmiş olmasıyla almıştır. Bir başka önemi de canlı bir saray olmasından kaynaklanıyor; yaşayan bir saraydır koltuklarıyla, perdeleriyle, parkeleriyle... Atatürk'ün vefatı sonrası eşyalarına dokunulmamıştır örneğin.

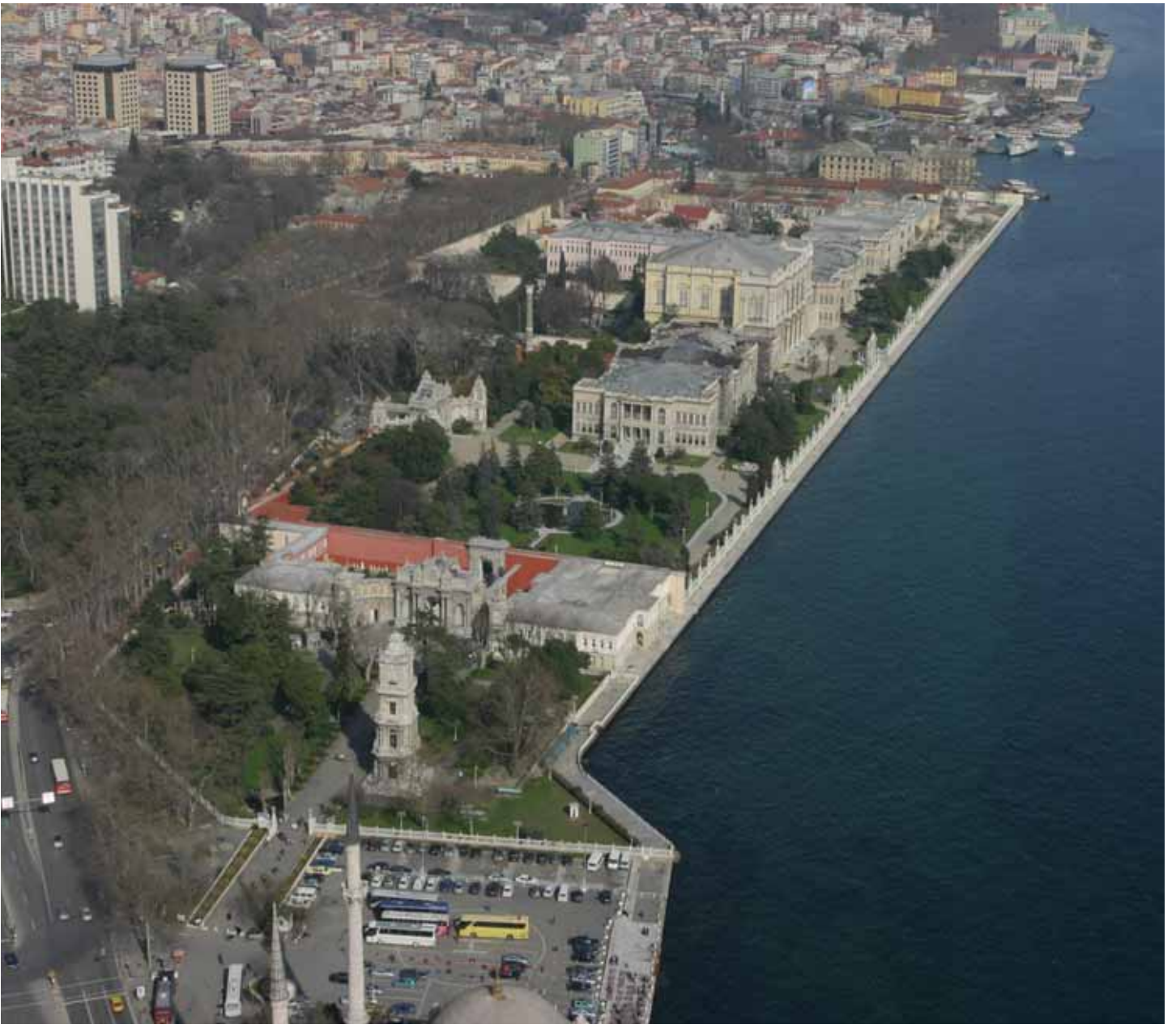
Yer darlığından dolayı sergilenemeyen eserler var mı?

Sarayda mümkün olabilen her şey sergilenmeye çalışılıyor; ama sarayın her yerini gösteremiyoruz. Bazı odaların restorasyona ihtiyacı var. Kiminin duvarları, halıları, kapıları, pencereleri kötü durumda ve o kadar çok ki nesnelere. Örneğin 1.000'den fazla koltuk takımı var. Onların her birinin yıpranan yüzlerini değiştirmek başlı başına bir iş. Saray 285 odalı. Bazı salonlarda 4-5 mobilya takımı bulunuyor. Bütün bu eşyaları korumak için perdeler hep kapalıdır. Dışarıdan gelen ışık perdeler, halılara ve mobilyalara zarar veriyor. Yakın gelecekte pencerelerin hepsine ultraviyole ışınları kesecek filtreleme sistemi yerleştirilecek. Ayrıca güvenlik gerekçesiyle küçük nesnelere pek ortada tutulmaz. Tüm bu küçük eşyaları sarayın hemen yanındaki Saray Koleksiyonları Müzesi'ne koyduk.

Sergilenemeyen şeyler genelde tamirattadır, bunların çoğu bir şekilde sergilenenlerin parçalarıdır. Yıldız Sarayı'nda tamir ve restorasyon atölyelerimiz var. Bazı atölyeler ise bizim kampüsümüzde, örneğin saat atölyesi. Şimdi bir proje dahilinde tüm atölyelerin Milli Saraylar Daire Başkanlığı çatısı altında Yıldız Sarayı'na toplanması düşünüyor. Tamiratlar, yenileştirmeler, restorasyonlar gibi teknik işleri genelde Milli Saraylar Daire Başkanlığı planlar. Zaman alıcı işlerdir bunlar. Bir tavanın yenilenmesi iki yılı bulur. Şu anda Pembe Salon restore ediliyor. Tavandaki üç boyutlu boyamanın tek tek elden geçmesi bir yılı aşar. Kristal Merdiven'in iki tarafı iki senede anca bitecek.

Topkapı Sarayı da Dolmabahçe Sarayı gibi çok popüler. İki yapıyı karşılaştırabilir misiniz?

Dolmabahçe Sarayı hükümet ile sarayı ayırdığı için farklıdır; daha çok 19. yüzyılda gerileme sürecine giren Osmanlı İmparatorluğu'nun ihtişamını koruduğunu göstermek amacıyla inşa edilmiştir. Topkapı Sarayı'nın etrafı surlarla çevrilidir. Padişaha ait bir yerdir ve daha mütevazıdır. Pek çok müştemilattan oluşur; ama Arz Odası ve Divan gibi önemli mekanları küçüktür.

Dolmabahçe Sarayı'nın avizeleri, eşyaları, dolapları İtalya'dan ve Fransa'dan getirilmişken, Topkapı Sarayı gerçek Osmanlı hayatını yansıtır. Türk-Osmanlı sanatlarının en ince eserleriyle, kütüphanesiyle, Osmanlı arşiviyle öne çıkar Topkapı. Topkapı'nın daha geçmişe dönük bir önemi varken, Dolmabahçe biraz daha yakın tarih boyutludur. Bir de biz ziyaretçi yoğunluğunu kaldıracak durumda değil aslında. Topkapı Sarayı tek katlı, insanlar taş zeminde rahatça geziyor. Oysa burası ahşap zeminli olduğundan belirli bir ziyaretçi sayısını geçemiyoruz.

Dolmabahçe Sarayı'nı gezmek isteyenler için ön bilgi rica edebilir miyiz?

Saray, randevulu olarak rehberlerimiz eşliğinde ve gruplar halinde gezilir; fakat biz tematik geziler düzenlemeyi düşünüyoruz. Meraklı ziyaretçilere daha fazla şey gösterelim, gelenler de önceden sarayı biraz araştırmış olsun istiyoruz. Çok kişi geliyor saraya, ancak sadece genel bir bilgi sahibi olmak için. Halbuki burada sadece tablolar, halılar, ahşap mobilyalar ve avizeler için bile ayrı ayrı gezi yapmak gerekir.

Yakın bir zamanda elektronik rehber sistemine geçerek bir atılım gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Ziyaretçiler elektronik rehberlikle istedikleri mekanın seçimini yapacak ve özelliklerini dinleyebilecekler.

Osmanlı dönemini konu alan dizilere nasıl bakıyorsunuz?

Gündemdeki diziler, gerçek olay dilimlerine oturtulmuş kurgular. İşin kötü tarafı, hiç tarih bilgisi olmayan kişilerin bunları gerçek diye izlemesi ve inanması. Örneğin, bir harem meselesi yalan yanlış anlatımlarla devam ediyor. Diğer yandan, söz konusu diziler tarihe bir merak uyandırdı. Ne var ki eşzamanlı olarak bilgilendirici belgeseller de yapılmalıydı; çünkü tarih dizilerden öğrenilmez.

2008-2009 döneminde TRT'de "Hiçbir Şey Bildiğiniz Gibi Değil" isimli bir program da yapmışsınız. Yeni projeleriniz var mı?

Ekip arkadaşımınla beraber Türk ve Osmanlı tarihi üzerine çalışanları bulduk. Genelde Türkçe konuşan yabancıları konuk ettik. Adriyatik'teki ticaret, korsanlık meselesi için

bir Hırvat tarihçiyle, Viyana kuşatmasında bizi bozguna uğratan Polonyalı komutanla ilgili bir Polonyalı tarihçiyle, Bulgaristan'a satılan Osmanlı evrakı üzerine bir Bulgar tarihçiyle, Osmanlı mimarisi üzerine bir Japon tarihçiyle ve yine bir Amerikalı tarihçiyle programı 13 bölüm sürdürdük. Belki izleyicilere çok akademik geldiği için devam etmedi. Yılbaşından itibaren TRT Radyo 1'de Tarih Atölyesi adında bir programla yayın hayatına geri döneceğim.

Bilkent'teki öğrencilik döneminiz nasıldı?

Bilkent, kurulduğu günden başlayarak kısa zamanda müthiş bir öğretim kültürü oluşturdu. Kütüphanesiyle, burslarıyla, çok iyi ve kaliteli bir eğitim ortamında buldum. Daha kütüphane bu kadar gelişmemişken bile inanılmaz kaynaklar bulduğumuzu hatırlarım. Sürekli araştırma, sürekli yenilik havası vardı. Kampüs çok canlıydı. Rahmetli Hocabay'in vizyonunu hep hissettik. Daha 1990'ların ilk yarısında ABD'den uydu bağlantısıyla ders alırdık. İlk e-postamı Bilkent'te atmıştım, halen Bilkent uzantılı e-postamı kullanırım ki, bir aidiyet göstergesidir bu.

Dolmabahçe Sarayı'na İlişkin Bilgiler

Dolmabahçe Sarayı, 31. Osmanlı padişahı Sultan Abdülmecid (1839-1861) tarafından yaptırılmıştır. 13 Haziran 1843'te inşa edilmeye başlanmış, çevre duvarlarının tamamlanmasıyla 7 Haziran 1856'da kullanıma açılmıştır.

Mâbeyn-i Hümayûn (Selamlık), Muâyede Salonu (Tören Salonu) ve Harem-i Hümayûn adlarını taşıyan üç bölüm, sarayın ana yapısını meydana getirir. Mâbeyn-i Hümayûn devletin yönetim işleri, Harem-i Hümayûn padişah ve ailesinin özel yaşamı, bu iki bölümün arasında yer alan Muâyede Salonu ise padişahın devlet adamlarıyla bayramlaşması ve resmi törenler için ayrılmıştır.

Dolmabahçe Sarayı'nın ayrıntılarında göze çarpan batı etkileri, Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde değişen estetik değerlerin bir yansımasıdır. Odaların, salonların ve diğer mekanların yerleşimi bakımından geleneksel Türk evi plan tipinin çok büyük boyutlarda uygulandığı bir yapı bütünü olan bu sarayın dış duvarları taştan, iç duvarları tuğladan, döşemeleri ahşaptandır. 1910-1912 döneminde elektrik ve kalorifer sistemi döşenen sarayın 285 odası, 44 salonu ve 6 hamamı bulunmaktadır.

Dolmabahçe Sarayı, hizmete açıldığı günden halifelik kaldırıldığı 3 Mart 1924'e kadar aralıklarla 6 padişaha ve son Osmanlı padişahı Abdülmecid'e ev sahipliği yapmıştır.

1927- 1949 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı makamı olarak kullanılmıştır. Atatürk, 1927-1938 yılları arasında İstanbul'daki çalışmalarında Dolmabahçe Sarayı'nı kullanmış ve burada vefat etmiştir.

1926-1984 yılları arasında protokol ve ziyarete kısmen açık olan saray, 1984'ten itibaren bir müze-saray kimliğiyle gezilmeye başlanmıştır. Pazartesi ve perşembe dışında her gün 8:30-16:00 saatleri arasında gezilebilir. Topkapı Sarayı ve Ayasofya Müzesi'nden sonra İstanbul'da en çok ziyaret edilen yapılarıdır.

Sarayın en çok beğenilen yerleri arasında Tören Salonu, Kristal Merdiven, Pembe Salon ve Mavi Salon yer almaktadır. Atatürk'ün vefat ettiği oda olan Hususi Oda ise Türk ziyaretçilerin en çok ilgi gösterdiği bölümlerin başında gelmektedir.

Göreve ilk geldiğinizde sizi basında motosikletli saray müdürü olarak tanıtmışlardı.

Çocukluktan beri motosikletlere bir tutkum var. Hız meraklısı değilimdir. Sadece motor kullanırken yüzüme çarpan rüzgârı ve o kanatlanma hissini duymaktan büyük keyif alırım. Artık eskisi kadar motora binemiyorum. Evim saraya çok yakın. Yürüyerek gidip geliyorum. Bazen havalar iyi olduğunda motorumla kısa gezintiler yapmaya fırsat yaratıyorum ama.

Motosiklet dışında başka hobileriniz var mı? Önceki röportajlarınızın birinde koleksiyonerliğinizi okumuştuk.

Sahafları çok sık gezer, eski kitaplar toplarım. Bunun mesleki bir yönü de var, bir tarihçi için hobiden ziyade gereklilik. Meslektaşlarımızla sahaflarda sık sık karşılaşırız. İstanbul'a gelir gelmez taşındığımda ayrı bir ev tutarak kütüphanemi buraya taşımıştım. Başka türlü mümkün değildi o kadar kitabı korumak. ■

Çeviri sekt6r6

“ok girişkendim; başka bir 6lkede tutunabilir miyim diye aklımdan bile geçirmedim.”

Zeynep Demirbilek (Mütercim-Tercümanlık 2000), 7 yıl önce İngiltere'de kurduğu Pearl Linguistics'i Batı Avrupa'nın en iyi 20 tercüme şirketi arasına soktu.

Mütercim-tercümanlık alanına sizi çeken etkenler nelerdi?

20 sene öncesine uzanan bir hikaye bu. Körfez Savaşı sırasında ortaokuldaydım. Sabahtan akşama kadar savaşı takip ediyordum. TRT, savaş haberlerinin çoğunu CNN'den, dönemin tek eşzamanlı tercümanı Dilek Onay aracılığıyla yayınlıyordu. Bir insan nasıl aynı anda hem dinler hem çeviri yapar diye hayran kalmıştım. Artık eşzamanlı tercümelere, yarım saatte bir yer değiştiren iki tercümanla gidiliyor. Oysa Onay bunu tek başına saatlerce yapardı.

Bilkent Üniversitesi'ni seçerken hangi ölçütleri göz önünde bulundurmuşsunuz?

Mütercim-tercümanlık okumak istiyordum. İstanbullu olduğum için İstanbul'daki bir üniversiteyi kazansaydım daha mı iyi olurdu diye düşünmüştüm başlarda; ama Bilkent'te okumaktan ve Ankara'da yaşamaktan o kadar keyif aldım ki halen kendimi fahri Ankaralı olarak görürüm.

Mesleğime daha o günlerde karar vermiştim. Mütercim-tercümanlık eğitimi veren 4 üniversiteyi tercih ettim. 1995'te Bilkent'i kazandım ve bilin bakalım hocalarımdan biri kimdi? Dilek Onay! Ders olmadığı zamanlar, onun çeviri yaptığı toplantılara, konferanslara giderdim, bir şeyler kapmaya çalışırdım. O da beni çok severdi. Kendisine okul bitince İngiltere'ye gideceğimi söylediğimde ikimiz de duygusallaştık.

İki ablam gibi ben de bavlumu topladım ve Londra'ya gittim. City University London'da uluslararası gazetecilik üzerine yüksek lisans yaptım.

İş dünyasına nasıl atıldınız? İlk deneyimleriniz iş yaşamınızı nasıl yönlendirdi?

Yüksek lisans sonrası BBC Dünya Servisi'nin Türkçe bölümünde radyo yapımcı asistanı olarak çalışmaya başladım. Çeviri orada da peşimi bırakmadı. Kendimi sık sık yabancı haberleri çevirirken buluyordum. BBC'den kalan zamanlarımda tercüme şirketlerine irili ufaklı işler yapıyordum.

BBC beni her gün hastanelere, mahkemelere, belediye binalarına gönderiyordu. Londra'da yaşayan Türkler kamu hizmetlerinden yararlanırken onlara tercümanlık yapıyordum. Hizmetimin ücretini devlet ödüyordu. İngiltere'de bu tercüme kontratları büyük ihalelerle veriliyor ve kazanan şirket en az 3 sene o kamu kurumunun ilgili işlerini yapıyor. 500'ün üzerinde tercüme şirketi var İngiltere'de; bir iki tanesiyle bayağı yakınlaşmıştım, ofis çalışanlarıyla arkadaş olmuştum. Kendi şirketimi kurmak o zaman aklımdan geçmese de çok ilgilidim şirketlerin nasıl yönetildiğiyle. Benim şirketim olsaydı ben şöyle yapardım diye fikirler üretmeye başladım. Demek ki kariyer, ihale, şirket, yöneticilik ve benzeri kavramlar içimdeymiş hep, müteahhit olan rahmetli babamdan mirasmış, onu fark ettim. Fikirlerim artınca kendime bir defter aldım, not tutmaya başladım. Defter dolduğunda vakit gelmişti. Pearl Linguistics böyle doğdu, yıl 2004.

İşlerinizi düzene koyana kadar ne gibi süreçler yaşadınız?

Pearl'ü şirket haline getirmek iki yılımı aldı. Her gün ayrı bir mücadeleydi. Ne kadar uykusuz kaldığım, ofiste kaç gece sabahladığım, ailemin şirket kurarkenki maddi desteklerine rağmen onlara söylemediğim parasız zamanlarım, yaptığım ek işler, kaybolan sosyal hayatım... Hiçbiri sığmaz bu satırlara. Kendi işinizi kurmayı kolay sanmayın, yanılırsınız. Çalışmayı seviyorsanız tamam; fakat azimli değilseniz, hırslı değilseniz hayatınızın şokunu yaşarsınız. Çevremde kariyer uğruna kendimi harcadığımı söyleyen çok. Bilmiyorlar ki bana hiçbir şeyin çalışmak kadar keyif veremeyeceğini.

25 yaşında bir şirket kurmanın artıları ve eksileri neler?

Kendini ciddiye aldırarak, dev firmaların genç yaşına rağmen sana güvenmesini sağlamak hiç kolay değil. 30'uma kadar üzerime bir beden büyük takım elbiseler giyer, toplantılarda karakterimin aksine hiç gülümsemem, dövmelemlerimi saklamak için yaz günü uzun kollular giydim. Gençliğim avantajlı da. Çok girişkendim; başka bir

ülkede tutunabilir miyim diye aklımdan bile geçirmedim. Bir Türk burada başarılı olabilir mi, dışlanır mıyım diye hiç düşünmedim. Yabancı bir ülkede şirket açmak daha zor derler ya, bence bu bir tabu.

Hangi alanlarda hizmet veriyorsunuz? Müşteri portföyünüzde hangi ölçek ve sektörlerden firmalar var?

Hizmetlerimizin en popülerleri yazılı ve sözlü tercüme, telefonda tercüme, deşifre, redaksiyon, seslendirme, görme engelliler için tercüme, işaret dili tercümesi, makaton... Hizmetlerimizi hem İngiltere'nin kamu sektörü ve devlet departmanlarına hem de özel şirketlere veriyoruz. Gelirimizin 50%'si devletten. UK Ministry of Defence, National Health Service ve 30'un üzerinde belediye bizimle çalışmayı seçti. Son 6 senede 33 ihale kazandık. Özel sektöre gelirsek ünlü hukuk firmaları, ilaç şirketleri, sanat galerileri ve daha birçok işkolundan müşterilerimiz var. Çok emek verdim, biliyorum, ama küçücük bir odadaki Zeynep'ten bugünlere geldiğime bazen inanmıyorum.

Şirketinizde kaç kişi çalışıyor? Kaç dilde çeviri hizmeti veriyor, toplamda kaç tercümanla çalışıyorsunuz?

Ofiste 40 kişiyiz. 8.000'in üzerinde tercümanımız dünyaya yayılmış durumda. Tercümanlar için işe alma departmanımız olmasına rağmen hepsinin seçiminde yer almaya çalıştım. 270 dilde çeviri yapıyoruz, bunlara belki hiç duymadığınız diller de dahil. Afrika'daki bazı ülkelerin belirli bölgelerinde konuşulan Fulani, Kikuyu, Ga gibi dillerde bile kısa sürede çeviri yapma kapasitemiz var.

Farklı coğrafi bölgelerde konumlanmış bir ekibin koordinasyonu ne gibi stratejiler gerektiriyor?

Ne yaptığımızı bilen, büyük bir ekibe ihtiyacımız var. Bu ekibin çoğu, kendileri de tercümanlıktan gelen koordinatörlerden oluşmalı. Koordinatörler aynı zamanda dünya dilleri ve kültürleri hakkında geniş bilgiye sahip olmalı. Her gün dünyanın dört bir yanından müşteriler ve tercümanlarla temastayız. Onların geleneklerini, göreneklerini bilip saygı göstermezseniz, bu işi sürdüremezsiniz. Aralarında sorun olan ülkeleri, ülkeler içinde birbirini sevmeyen kesimleri bile bilmek durumundayız. Dünyada ne olup bittiğini izlemeliyiz. Dengeleri kurmak gerçekten kolay değil; çünkü kültürel farklar ilginç olaylara yol açabiliyor. Örneğin, bir Afrikalı tercüman, İngiliz müşteri önünde bebeğini emzirmişti. Ne Afrika'ya bunun İngiltere'de hoş karşılanmayacağını anlatabilirsiniz ne de müşteriye tercümanın kasten saygısızlık yapmadığını.

Mesleğinize teknolojinin katkıları neler?

Teknolojisiz hiçbir şey olmuyor. Bizim sektörde de aynı şey söz konusu. Sanırım Pearl'ün başarısı bunu İngiltere'de ilk önce bizim fark etmemizden kaynaklı. Hem benim hem de müşterinin işini kolaylaştıracak Online Resource for Booking Interpreters and Translators (ORBIT) başlıklı bir yazılım yarattım ve patentini aldım. ORBIT, GPS ile bir müşteriye en yakın tercümanın yerini belirleyip sonra o tercümana otomatik mesaj atar; böylece mesela bir hastanede acil bir tercüman ihtiyacı çıkarsa oraya birkaç

dakikada ulaşabiliriz. Çeviri yapılacak konuda en uzmanlaşmış tercümanı seçer ORBIT. Tercümanlar geç kalmasın diye gidecekleri yerin yol planını çizer; hangi metroyu, treni, otobüsü kaçta yakalamaları gerektiğini belirler, trafik durumunu bildirir. Müşterilere günlük, haftalık, aylık ve yıllık hizmet kullanım raporları hazırlar; her departmana işletmenin uygun gördüğü bir bütçe verir, bütçe aşırsa müşteriyi uyarır. Daha birçok işleve sahip bir yazılım.

Başka bir yazılımım daha var. Basit bir fikir, ucuz bir yatırım. 80 dilde "Konuştuğunuz dili gösterin." yazdım, 80 tercümana bunu okutup kaydettim, her kaydın yanına ilgili bayrağı koydum. Yazılımı hastane girişlerindeki bilgisayarlara yükledik. Hastaneye gelen kişinin hangi dilde tercümana ihtiyacı olabileceğini belirlemede yardımcı oluyoruz. Hasta okuma-yazma bilmiyorsa bayrağının üzerine tıklıyor, kendi dilinde kaydedilmiş sesi duyuyor.

ORBIT sektörde nasıl yankı buldu?

Bir efsane oldu, büyüdü, artık üç kişilik bir yazılım ekibinin kontrolünde. Bu yıl ORBIT ile CCA Most Effective Use of Self Service ödülünü aldık. 2012'de Queen's Awards for Enterprise adayız. Kraliçenin elinden ödül almak herhalde muhteşem olur.

Başka ödüllerinizi var mı?

En gurur duyduklarımı sayayım: Best Service Award, 2008 (Government Opportunities); Excellence in Customer Service Award, 2008 (London Chamber of Commerce), WOW Awards, Customer Service, 2011. Aslında ödül peşinde koşma niyetimiz yok. Yarışmalara biz başvurmadık; hizmetlerimizden memnun kalan müşterilerimiz bizi aday gösterdiler.

Meslek topluluklarının sektörünüze katkıları neler? Üyeliklerinizden söz eder misiniz?

Meslek toplulukları, özellikle ilk başlarda çok önemlidir. Elinizde referans yokken bir başlangıç noktasıdır. Üye olmak da kolay değil. Mesela Association of Translation Companies'e 4 kere başvurmuşuk. Şu anda Institute of Translators and Interpreters, Institute of Linguists, British Chamber of Commerce, British-American Business Association ve Business Association of Women Entrepreneurs üyesiyiz. Bu topluluklar tarafından müşterilere öneriliyor. İhtiyacımız olduğunda iş hayatı, çalışanlar, finans ve diğer birçok konuda onlardan tavsiye alıyoruz. Düzenledikleri etkinliklere katılıp adımızı yayıyoruz. Duyuru ve reklamlarınızda logolarının yer alması da ayrı bir katkı.

Bilkent Üniversitesi meslek yaşamınıza neler kattı?

Bilkent'te okumuş olduğum için çok şanslıyım. Hem çalıştım hem eğlendim. Orada aldığım eğitim her şeyden önce dünyanın her yerinde tanınıyor. Londra'da yüksek lisansa başvurduğumda doğruca istediğim üniversiteye kabul edildim. İngilizcem sııftaki herkesten iyiydi. Böylelikle okula ve İngiltere yaşamına ayak uydurabildim. Sağlam bir kariyer inşa ettim. Bir üniversite bunları tabii ki tek başına sağlayamaz. Öğrenci, okulun verdiği malzemeyi iyi kullanmalı ve kendisine inanmalı.

Geleceğe yönelik planlarımızı öğrenebilir miyiz?

İlerlemek için yeterli enerjim var. Aslında bu tempoda ne kadar daha devam edebilirim, bilmiyorum. Çok çalıştığımı söyleyenlere, 10 sene sonrasını düşündüğümde, bazen hak veriyorum. Gelecekle ilgili birkaç ihtimal var; fakat bunların arasında Pearl'ü satmak kesinlikle yok. Zamanla sahneden biraz çekilip yerimi alabilecek insanlar yetiştirmek en mantıklısı.

Söyleşimizi özel ilgi alanlarımızla bitirelim.

Stresli günlerin tek ilacı kitap ve spor. Sağlığımın değerini yeni yeni anlamaya başladım. O yüzden her gün 2 saat spor yapıyorum; yüzüyorum, koşuyorum, ağırlık çalışıyorum, spinning ve yoga ile uğraşıyorum, kışın kayağa gidiyorum. 12 senedir Londra'da yaşamama rağmen en yakın arkadaşlarım Türkiye'de olduğu için sık sık onları görmeye gidiyorum ya da onlarla dünyanın farklı yerlerine seyahat ediyorum.

Ayrıca Batı Avrupa'nın en iyi 20. tercüme şirketi arasında gösterilmişsiniz.

Dünyadaki tercüme şirketlerini inceleyerek bağımsız raporlar hazırlayan Common Sense Advisory (CSA) adında ABD kuruluşu var. CSA her yıl Batı Avrupa'nın en büyük 20 tercüme şirketini listelerken, eskiden o sıralamaya Pearl Linguistics'i öylesine uzak gördüm ki... Bu sene liste gönderildiğinde inanmadım! 20. sıradaydık. 2011'in en güzel sürpriziydi.

Sizce mesleğinizin en zorlayıcı yanı nedir?

Rekabet. Yaratarak, yarattıklarımı satarak bugünlere geldim. Yarın bir gün ya bu seviyede üretemezsem, ya yeni neslin arkasında kalırsam diye korkmuyorum değilim. O yüzden kendimi geliştirmeyi hiç bırakmıyorum. Dünyayı dolaşıyor, seminerlere katılıyor, elime ne geçerse okuyor, teknolojiyi çok yakından takip ediyor, sürekli fikir üretiyorum.

bilkent'ten sonra...

Burç Taluğ

Grafik Tasarım 1997

Grafik Tasarım Bölümü 1997 mezunu Burç Taluğ, Finansbank'ın bilgi teknolojileri iştiraki IBTech'de görev yapıyor.

Burç Taluğ, IBTech'in internet uygulamaları ve görsel tasarım ekip yöneticisi. Banka çalışanları ve müşterilerinin kullandığı arayüzlerin uluslararası standartlara ve kurum kimliğine uygun bir biçimde hazırlanmasından sorumlu. Ekibiyle birlikte internet siteleri, internet bankacılığı, mobil bankacılık uygulamaları, ATM, bankacılık ekran arayüzleri, portallar, intranet uygulamaları, etkileşimli eğitimler, animasyonlar, logo, basılı malzemeler, video çekimleri ve kurguları ile internette canlı yayının yanı sıra arama motoru optimizasyonu, ziyaretçi istatistiği analizleri, kullanılabilirlik, kullanıcı deneyimi ve test senaryoları danışmanlığıyla ilgileniyor.

Tasarım dünyasına aktif olarak üniversitede, üç dönem seçildiği ve genel sekreterliğini yaptığı Öğrenci Konseyi'nin etkinliklerinde girmiş. 3. sınıftaki bir yarışmada arkadaşlarıyla ödül kazanmasını takiben bir şirket kurmuş. Üç senelik bu süreç bitince İstanbul merkezli bir reklam firmasında sanat yönetmenliği yapmış. Vizyonunu o dönemde televizyon ve internet alanına yönlendirip bir dijital ajansta tasarımcı olmuş. Yönetmen Sinan Çetin'in post prodüksiyon ekibine girmiş, özel efekt programları alanında kendini geliştirmiş, iki yıl boyunca farklı stüdyolarda 30'un üstünde televizyon reklamı için özel efekt çalışması gerçekleştirmiş. Daha sonra geçtiği Superonline'dan, üç yıllık bir emek sonunda, şirketin bütün sitelerinin içerik yöneticisi olarak ayrılmış.

Bilkent'te aldığı eğitimin iş hayatında kendisine mesleki bilgi, yoğunluğa karşı dayanıklılık, araştırmacılık ve zamanlama becerileri getirdiğini düşünüyor; kampüs yaşamıyla ilgili şu cümleleri kuruyor: "Görsel Sanatlar Topluluğu adında bir öğrenci oluşumu kurmuştum. Dört yıl boyunca Şey adında bir dergi çıkardık, sektördeki önemli isimlerle seminerler, söyleşiler düzenledik, her cuma çizgi film gösterimleri yaptık. Bu çalışmalar sorumluluk alma, hatalardan yılmama, bir ekibin parçası olma, farklı insanları bir hedef için bir araya getirebilme, bir gruba liderlik yapabilme gibi konularda kişisel gelişimime büyük katkılar sağladı."

Taluğ, 1999'da başladığı Arjantin tangodan vazgeçemiyor; Uzak Doğu sinemasını ve bağımsız filmleri takip ediyor, işyerinden arkadaşlarıyla her hafta basketbol oynuyor. Kayak ve yelkene de zaman ayırmaya çalışan Taluğ'un kitap seçimleri ise Osmanlı ve Avrupa tarihi ekseninde yoğunlaşıyor. ■

Cansu Uslu Yağcı

İktisat 2004

2004'te İktisat Bölümü'nü bitiren Cansu Uslu Yağcı, dünyaca ünlü denetim ve danışmanlık firması Ernst & Young'da yedinci yılını doldurdu.

Cansu Uslu Yağcı, Ernst & Young'ın Vergi Bölümü'nde Dolaylı Vergiler Departmanı sorumlu müdürü. Firmanın Ankara ofisinde 4 yıl çalıştıktan sonra 2008'de İstanbul'a müdür olarak geçmiş. Güncel görevini son iki yıldır yürütüyor. Ülkemize yatırım yapacak yabancı sermayeli şirketler ve Türkiye ile iş ilişkisi bulunan ülkelerde yerleşik şirketlerin yanı sıra Türkiye merkezli firmalara çalışma arkadaşlarıyla beraber vergi ile gümrük konularında danışmanlık ve vergi planlaması hizmetleri veriyorlar.

"Ernst & Young'ı seçmemdeki en büyük neden, kariyer basamaklarımın net ve güvenli bir şekilde çizilmiş olmasıydı; ortakları olan, ama sahibi olmayan bu yapıda çok çalışarak 15 yıllık bir süreç sonunda ortaklardan biri olabileceğimi düşündüm. Başarı için işimi tutku ile yapıyorum. Geleceğe dair hedefim uluslararası düzeyde parlak bir yönetici konumuna yükselmek." diyor Yağcı. Üniversitemize ilişkin düşünceleri ise şöyle: "Bilkent'in en önemli özelliği, kişiye kazandırdığı özgüvendir. Yapmış olduğumuz projelerin ve takım çalışmalarımızın benzerlerini iş hayatında sıkça tecrübe ettim. Bir Bilkentli olarak iş hayatına 1-0 önde başladığıma inanıyorum. Toplumsal Duyarlılık Projeleri için Ankara'nın ihtiyaç sahibi çeşitli okullarında ilköğretim öğrencilerine Matematik ve İngilizce dersleri vermişim. Ayrıca aktif bir İşletme ve Ekonomi Topluluğu (MEC) üyesiydim. Geçen sene MEC'in İstanbul'da gerçekleştirdiği kariyer günlerine konuşmacı olarak katılmam ayrı bir mutluluktu."

Yağcı, dört aylık kızı Zeynep'in büyümesini izlemekten sonsuz bir keyif aldığını söylüyor. İstanbul'a yerleştiğinden beri eşiyile birlikte amatör fotoğrafçılığa merak sarmış. 20.000 kişinin çalıştığı Ernst & Young Orta ve Güney Doğu Avrupa bölgesini kapsayan bir yarışmada Galata Kulesi'nden çektiği tarihi yarımada fotoğrafıyla kazandığı bir birinciliği de var. ■

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü'nü geçtiğimiz yıl bitiren Emir Karaburçak, Bilkent Cyberpark'ta faaliyet gösteren yazılım geliştirme ve danışmanlık şirketi SPP42'de çalışıyor.

Emir Karaburçak, SPP42'de yazılım geliştirme uzmanı. Roketsan için geliştirdikleri özgeçmiş toplama uygulaması projesinde görev almış; şimdi bu projenin bakımını yürütüyor. TÜBİTAK adına T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nda LibreOffice, Mozilla Firefox ve Mozilla Thunderbird eğitimleri vermiş. "Bilkent'in ve bölümümün bana en büyük katkısı analitik düşünme yeteneğidir. Böylelikle iş yaşamında karşılaştığım mesleki problemlere çözüm üretebiliyorum." diyor. Okurken çeşitli öğrenci topluluklarında yer almış. "Bu oluşumlarda geliştirdiğim sosyal beceriler sayesinde, işim gereği verdiğim eğitimlerde insanlara kısa sürede iletişim kuruyor ve görevimi başarıyla yerine getirebiliyorum." diyerek sözlerini sürdürüyor.

Karaburçak, boş zamanlarının çoğunu arkadaşlarına ve işiyle ilgili yenilikleri takip etmeye ayırıyor. Bilkent'te kazandığı altyapıyı, mezun olduktan sonra edindiği ve edineceği tecrübelerle bütünleyerek bilgisayar ve yazılım eğitimleri içerikli bir şirket açma hedefi var. ■

Emir Karaburçak

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği 2010

Erdem Aksu

Bilgisayar Mühendisliği 2006

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nden 2006'da mezun olan Erdem Aksu, yüksek lisansını tamamladığı İsveç'te çalışıyor.

Erdem Aksu, 2009'dan bu yana Stockholm'daki telekomünikasyon teknolojileri odaklı Mobile Arts AB firmasında yazılım mühendisi. Görev alanı konuma dayalı sistemler. "Kariyerimin henüz başındayım. İşimi çok seviyorum ve alanımda ilerlemek istiyorum. Bugüne kadar yaptığım seçimler kariyerime yön verdi; fakat hiçbiri uzun dönem planlarımın parçası değildi. Zamanı geldiğinde şartlara ve kendime göre en iyi seçimi yapacağım." diyor ve ekliyor: "İşimin hoşuma giden yanı, gelişen teknolojilerle iç içe olmak, motivasyonum ise bir ürün, bir değer yaratmak."

Aksu, sosyal hayatından şu örnekleri veriyor: "Yüzüyorum, çünkü hem zevkli bir spor hem sağlıklı. Latin danslarıyla ilgileniyorum. Yaşadığım ülkenin bir avantajı da kayak olanakları. Ayrıca Türkiye'den kitaplar getiriyorum; çünkü Türkçe okumak, benim gibi şu an kendi dilinde iletişim kurmaya uzak biri için fazlasıyla keyifli."

Aksu'nun son cümleleri Bilkent üzerine: "Uppsala Üniversitesi'deki yüksek lisans dönemimde beni hedeflerime ulaştıran becerilerin ve bugün çalışma hayatımda kullandığım bilgilerin kaynağı Bilkent Üniversitesi'dir, Bilkent'in bana verdiği öğrenme yetisidir. Lisans yıllarıma geri dönebilsem bazı kararlarımı değiştirdim; çünkü üniversitemiz, aldığımızdan çok daha fazlasını vermek istiyordu. Yani bize sunulan imkanların değerini şimdi daha iyi anlıyorum. Bu arada ilginç tesadüfler sonucu yurtdışında çalışan mezunlarla tanışmamız ve yardımlaşmalarımız oluyor. Dünya Bilkent mezunları için küçük bir yer."

Psikoloji Bölümü 2010 mezunlarından Ezgi Aytan, kariyerine İstanbul'da yön veriyor.

Ezgi Aytan, Management Centre Türkiye (MCT) bünyesinde analist olarak çalışıyor. MCT'nin kurumsal gelişim ve insan kaynakları alanında danışmanlık çözümleri sunduğunu belirten Aytan, bu süreçlerde şirketlerin ihtiyaçlarına paralel teklifler sunulması ve çözümler geliştirilmesi, iş modellerinin araştırılması ve araştırma sonuçlarının yorumlanması gibi konularda sorumluluk alıyor.

MCT pek çok endüstriye hizmet verdiği için iş hayatında özellikle endüstriyel psikoloji bilgilerini sıkça kullandığını, hatta zaman zaman üniversitedeki kaynak kitaplarına başvurduğunu vurguluyor. "Dört yıl boyunca öğrendiklerimi iş hayatına yansıtabiliyor olmak keyif verici." diyor; "Psikoloji gibi danışmanlığın da insan odaklı olması sayesinde bilişsel psikoloji ve Gestalt psikolojisi gibi alanlardaki birikimimi profesyonel ortamlarda kullanıyorum. Böylece psikoloji biliminin farklı yaklaşımlarından beslenmeye devam ediyorum." diye ekliyor. Aytan, cümlelerine şöyle devam ediyor: "Psikoloji okumak liseden beri hayalimdi. Üniversite son sınıftayken endüstriyel psikolojiye yönelme kararı almıştım; şimdi tam da bu alanda çalışıyorum ve çok mutluyum. Geleceğe dair planlarımdan biri, kurumsal bakış açısını akademik anlayışla harmanlayarak endüstriyel ve organizasyonel psikoloji yüksek lisansı yapmak."

Öğrenciyken Kızılay Rotaract Kulübü üyesi kimliğiyle çeşitli komitelerde görev almış olan Aytan, bu pratiğini Türk Psikologlar Derneği'nde sürdürüyor. Konserler ve sergileri yakından takip ediyor, haftada 2-3 kez yoga yapıyor ve dans ediyor. "İstanbul'a taşınan çoğu kişi gibi boş zamanlarımın önemli bir kısmını şehri keşfetmeye ayırıyorum." diyerek sözlerini nokt alıyor.

Ezgi Aytan

Psikoloji 2010

Selin Çobanoğlu Öz

Hukuk 2008

Hukuk Fakültesi'nden 2008'de diploma alan Selin Çobanoğlu Öz, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın kadrosunda.

Selin Çobanoğlu Öz, bakanlığın Avrupa Birliği (AB) ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nde AB uzman yardımcısı. Sorumluluk çerçevesini şöyle özetliyor: "Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde en önemli konulardan biri olan malların serbest dolaşımı üzerine çalışmaktayım. Bu kapsamda bakanlığın görev alanına giren konularda AB teknik mevzuatının uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalarda bulunuyorum. Yoğunlaştığım teknik mevzuat alt başlıkları piyasa gözetimi ve denetimi, onaylanmış kuruluşlar, akreditasyon ve standardizasyon. Ayrıca, uyumlaştırmayı izleyen uygulama aşamasında AB'deki gelişmeleri takip edebilmek için yurtdışındaki toplantılara katılıyorum."

Öz, mezuniyeti sonrasında avukatlık stajını tamamlamış ve Temmuz 2009'da avukatlık ruhsatını almış. Avrupa Birliği'ni önu açık bir çalışma alanı biçiminde nitelendiriyor ve öncelikli hedefinin bu alanda yüksek lisans yapmak olduğunu ifade ediyor. Mevcut pozisyonunun kendisine tanıdığı yurtdışında lisansüstü eğitim ve staj imkanının, gelecekteki adımlarına temel oluşturabileceği sinyali veriyor.

Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Türk hukukunu öğretmekle kalmayıp uluslararası hukuk alanında İngilizce dersler vermesi Öz'e iş yaşamında avantaj sağlamış. Bilkent'teyken Kariyer Kulübü'nde aktif rol üstlenmesinin yanı sıra Toplumsal Duyarlılık Projeleri'nde ilköğretim okulları için eğitim gönüllüsü olarak çalışmış. Yurt günlerini üniversite hayatının en güzel anıları arasında gösteriyor. Kayıt için kampüse geldiğinde tanıştığı arkadaşlarının zamanla en samimi dostları olmasına ise ayrı bir paragraf açıyor.

Öz, geçen yıl eşiyile gittiği tango kurslarından çok keyif almış. Bir süredir dansa uzak; çünkü son dönemlerde spora ağırlık veriyor. Bir başka hobisi ise pasta, kurabiye ve kek yapmak.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nda görev yapan Emin Yeltepe, Fizik Bölümü'nün 2000 mezunlarından.

Emin Yeltepe, yüksek lisans diplomasını Carnegie Mellon Üniversitesi'nden almış. 2004'te Bilkent Cyberpark merkezli Nano-Magnetic Instruments şirketinde Türkiye'nin ve dünyanın önde gelen araştırma laboratuvarları için çeşitli cihazların geliştirilmesinde görev yapmış. 2005'ten bu yana Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nde fizikçi olarak çalışıyor. TAEK'in Ankara laboratuvarlarında Türkiye genelinde gıda, çevresel örnek ve endüstriyel ürünlere radyoaktivite analizleri yapıldığını, nükleer reaktörler ve ihraç edilen gıda ürünleri için lisanslama çalışmalarında temel alınacak radyoaktivite ölçümlerinin de iş yükünün bir parçası olduğunu, Türkiye'de radyasyon konusunda bir referans laboratuvar oluşturma projelerinin ayrıca sürdüğünü belirtiyor. Ülkemizde bilimsel çalışmalar yapılan kurumların daha profesyonelce yönetilmesi gerektiğini düşünüyor; konuya ilişkin lisansüstü çalışmalar yaparak Türkiye'ye bu alanda katkı sağlamayı hedefliyor.

İnsanların eğitim gördükleri konuda çalışmamasını iş hayatındaki mutsuzluğun başlıca nedeni şeklinde yorumlayan Yeltepe, TAEK'teki pozisyonunun kendisine Bilkent'te aldığı eğitimi neredeyse birebir uygulama fırsatı tanıdığı kamısında.

Olta balıkçılığı, akvaryumlar, origami ve başta orkideler olmak üzere çiçek bakımıyla ilgilenen Yeltepe, vaktinin çoğunu üç çocuğuyla geçiriyor.

Emin Yeltepe

Fizik 2000